

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades Rene Alter 05.12.2025 esitatud keskkonnaloa taotlust ja võttes aluseks maapõueseaduse (MaaPS) § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 1 p 4, lg 5, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda taotlejale Rene Alter tähtajaline keskkonnaluba nr KL-526002 15 aastaks kehtivusega kuni XX.XX.2041 aadressil Valga maakonnas Otepää vallas katastriüksusel Mikusmäe (tunnus 63601:003:1091) asuvale Oriku II liivakarjääri mäeeraldisele maavara kaevandamiseks.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr KL-526002 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4 "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Korraldus jõustub Rene Alter teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

2.1.1. Eraisik Rene Alter 21.11.2025 esitas Oriku II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi *kaevandamisluba*) taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.11.2025 dokumendina nr DM-134539-1). Parandatud taotlus esitati 05.12.2025 (DM-134539-4).

Taotletav mäeeraldis asub Valga maakonnas Otepää vallas katastriüksusel Mikusmäe (tunnus 63601:003:1091) eramaal. Oriku II mäeeraldise pindala on 3,41 ha ja selle teenindusmaa pindala on 3,41 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Oriku liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 535) täiteliiva aktiivse tarbevaru 5. plokki. Seisuga 01.01.2025 on Oriku II liivakarjääri piires oleva 5 ploki varu (täiteliiv) 416 tuhm³, kaevandataav varu 314 m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 21 tuh m³. Katendi kogus 19 tuh m³, sh muld 19 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on ehitus ja teedeehitus. Korrastamise suunaks on veekogu ja rohumaa. Kaevandamisluba taotletakse 15 aastaks.

2.1.2. Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56

„Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv on tasutud summas 1990 eurot 21.11.2025 riigilõivuseaduse § 136 2 lg 1 p 4 ja lg 2 kohaselt (redaktsioon jõustus 01.09.2025).

Keskkonnaloa taotlust kontrollis riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus – Eesti Geoloogiateenistuse 03.12.2025 kiri nr 13-1/25-1909 (DM-134539-2). Paluti täiendada korrastatud maa paani ja varusid.

Parandatud taotlus esitati 05.12.2025 (DM-134539-4) mis vastas nõuetele.

2.1.3. Maastikuliselt paikneb Oriku II liivakarjäär lainja reljeefiga alal, mille absoluutsed kõrgused jäävad 137–148 m vahemikku. Maapinna kõrgus suureneb loode suunas. Nii mäeeraldis kui ka ümbritseva ala reljeef on väikekünklik. Karjääri aluspõhja moodustab Kesk-Devoni ladestiku Burtnieki kihistu (D2br) liivakivi aleuroliidi ja savi vahekihtidega.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldis jääb valdavalt looduslikule rohumaaale. Oriku II liivakarjääri mäeeraldis on ümbritsetud põhja poolt Kuldpõllu (katastritunnus 63601:003:0472) maaüksuse loodusliku rohumaaaga. Ida ja lääne poolt Mikusmäe (katastritunnus 63601:003:1091) maaüksus jätkub. Ida poole jääb Mikusmäe maaüksuse raiutud mets ning lääne poole Mikusmäe hooned ja looduslik rohumaa. Lõuna poole jääb Oriku maaüksuse (katastritunnus 63601:003:0780) endine raiutud metsamaa ja looduslik rohumaa.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldis piirneb lõunast Oriku liivakarjääri mäeeraldisega. Oriku liivakarjääris kaevandab Gravel Deposits OÜ kaevandamisloa L.MK/326241 alusel. Kaevandajaks on Rener OÜ. Kehtiva mäeeraldiselise pindala on 4,34 ha ja teenindusmaa pindala 5,12 ha. Oriku liivakarjäär hõlmab kohaliku tähtsusega Oriku liivamaardla ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. plokki pindalaga 4,34 ha. Plokk 3 asub põhjaveetasemest kõrgemal. Kaevandaja poolt deklareeritud mahtude alusel (mäeeraldiselise detailandmetel seisuga 31.12.2024) oli mäeeraldiselise ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. plokki jääkvaru 223,1780 tuh m³, millest kaevandatav 173,1780 tuh m³. Oriku liivakarjääri lamamisse jääb ehitusliiva aktiivse tarbevaru 4. plokk, mis jääb aktiivse tarbevaru plokiga 3 samadesse piiridesse. Aktiivse tarbevaru 4. plokki maht on 258 tuh m³ (mäeeraldiselise detailandmetel seisuga 31.12.2024) ja asub põhjaveetasemest allpool. Antud hetkel soovitakse muuta ka Oriku liivakarjääri mäeeraldist, kuna 2025. a aruande põhjal (EGF 47188) muudeti ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokkide 3 ja 4. Mäeeraldis hõlmab laienduse järgi ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokkide 3 aT (pindala 5,10 ha), mille varu on seisuga 01.01.2025 (2025 a aruande kohaselt, EGF 47188) 275,178 tuh m³ ja ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokkide 4 aT (pindala 5,10 ha), mille varu on seisuga 01.01.2025 (2025 a aruande kohaselt, EGF 47188) 304 tuh m³. Seisuga 30.09.2025 on mäeeraldiselise detailandmetel Oriku liivakarjääri mäeeraldisel ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. plokis jääkvaru 258,403 tuh m³.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldiselise lähim elamu asub Mikusmäe maaüksusel ca 0,10 km (100 m)

lääne pool (taotluse graafiline lisa 1). Mikusmäe tiik jääb mäeeraldisest ca 50 m kaugusele lääne poole. Mikusmäe talu salvkaev jääb mäeeraldisest ca 110 m kaugusele lääne poole. Teised elamud Veske (katastritunnus 63601:003:0950) ja Piiri (katastritunnus 63601:003:0182) maaüksustel koos salvkaevudega jäävad mäeeraldise piirist ligikaudu 460 ja 260 m kaugusele.

Ilmjärve–Kontsu kruuskattega riigimaantee jääb mäeeraldisest ligikaudu 0,5–0,7 km lääne–loode poole, Otepää linn ligikaudu 12 km kaugusele loodesse.

Lähim elektrimaakaabelliin 24 kV (keskpingeliin) AXLJ-LT.3x50+16 (tunnus 240764711) paikneb mäeeraldise teenindusmaast põhja pool, kuid Oriku II liivakarjääri mäeeraldis liini kaitsevööndisse ei ulatu.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldisel ega selle vahetus läheduses ei asu kaitsealuseid üksikobjekte, kaitsealasid, kommunikatsioone ega ehitisi. Oriku II liivakarjääri mäeeraldisest loode poole, ligikaudu 4,5 kilomeetri kaugusele jääb Otepää looduspark (Natura 2000 loodusala). Oriku II liivakarjääri mäeeraldisest põhja poole, ligikaudu 1,4 kilomeetri kaugusele jääb Vidrike järve hoiuala.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldisest ligikaudu 1,4 km kaugusele põhja poole jääb Vidrike järv (VEE2120300) ja 1,1 km kaugusele lääne poole Partsilombi (Kauru Partsilomp) paisjärv (VEE2127030). Oriku liivakarjääri mäeeraldisest ligikaudu 1,4 km kaugusel asuvas Vidrike järves jääb veetase 119 m absoluutsele kõrgusele. Partsilombi paisjärve veetase jääb 140,5 m absoluutsele kõrgusele. Mäeeraldise teenindusmaa loodenurgast ligikaudu 0,7 km kaugusel on Pühajõgi (VEE1003300) voolusuunaga edelast kirdesse (Kauru järvest (VEE2120700; veetase 133,50 m absoluutsel kõrgusel) Vidrike järve). Pühajõe veetase jääb absoluutsele kõrgusele 133...134 m.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldis külgneb lõunasuunas Oriku liivakarjääri mäeeraldisega.

2.2. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Taotluse avalikustamine ja menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 21.11.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Otepää Vallavalitsusele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 19.12.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas taotlejat, piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest (DM-134539-6; KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Avalikustamise käigus laekus eraisik V.K. ettepanekud (vt p 3.5).

Loa andja otsustas jätta teate ajalehes avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Avalikustamise käigus 29. jaanuaril 2026. a toimus Otepää Vallavalitsuses avalik koosolek, millel osalesid Keskkonnaamet, Gravel Deposits OÜ, Otepää Vallavalitsuse esindajad ja kogukonna elanikud.

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Oriku II liivakarjääri keskkonnaloo taotluse 19.12.2025 kirjaga nr DM-134539-7 Otepää Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks.

Otepää Vallavolikogu 19.02.2026 otsusega nr 1-3/6 nõustus Rene Alterile maavara kaevandamise keskkonnaloo andmisega maavara kaevandamiseks Kaurutootsi külas Mikusmäe katastriüksusel (katastritunnus 63601:003:1091) asuval Oriku II liivakarjääri mäeeraldisel järgmistel tingimustel:

1. karjääris tohib töötada tööpäevadel kella 8.00-17.00-ni. Puhkepäevadel, riigipühadel ja pärast tööpäeva lõppu on kaevandamine keelatud;
2. mäeeraldisel teenindusmaale tuleb majapidamiste suunal müratõkkeks ladustada katendivallid, mis peavad olema silutud ning korrapäraselt hooldatud;
3. kaevandamise ja väljavedude ajal tuleb kuivaperioodil kasta karjäärisiseseid teid, karjääri väljaveoteed ja valmistoodangu puistanguid;
4. teostada veeseiret Piiri (katastritunnus 63601:003:0182), Veske (katastritunnus 63601:003:0950), Kellamäe (katastritunnus 63601:003:2041), Kaarli (katastritunnus 63601:003:2031) ja Tsiberi (katastritunnus 63601:003:1970) katastriüksustel asuvatest kaevudest. Veeseiret teostatakse kokkuleppel kaevude omanikega kaks korda aastas, minimaalse ja maksimaalse veetaseme ajal. Kui vee kadumine kaevus on tekkinud kaevandamistegevuse tõttu, on kaevandamisloa omanikul kohustus tagada majapidamisele kvaliteetne vesi kas uue salv- või puurkaevu rajamisega.

Keskkonnaamet 23.02.2026 kirjaga DM-134539-14 küsis taotleja arvamust Otepää Vallavolikogu esitatud tingimustele.

Rene Alter 23.02.2026 e-kirjaga teatas, et on dokumentidega tutvunud ja nõus menetluse jätkamisega.

Otsuse eelnõu avalikustamine ja menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloo taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloo andmise taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese

mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet XX.08.2026 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid XX.08.2026 kirjaga nr DM-134539-21.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid või vastuväiteid laekus/ei laekunud (vt p 3.5).

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis taotlejalt ja kohalikult omavalitsuselt XX.08.2026 kirjaga nr DM-134539-21 arvamust või vastuväiteid keskkonnavalitsuse otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, kuid hiljemalt kuupäevaks xx.xx.2026.

Rene Alter

Otepää Vallavalitsus....

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 20.03.2026 nr DM-134539-16), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. kavandatud tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjavee režiimi, kuna kaevandamisel vett karjäärist välja ega sisse ei juhita;
4. määraldisel looduslik maastik kaevandamistööde käigus hävineb, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet jättis 21.05.2026 kirjaga nr DM-134539-20 „Oriku II liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Oriku II liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnanaloo kõrvaltingimustena (vt p 3.4).

3.2. Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15 aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.2.1. Maavara kaevandamine

3.2.1.1. Lubatud tegevus

Taotlejal on vaja keskkonnaluba (seaduses ka kui kaevandamisluba) maapõuest maavara kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1). MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnanaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

3.2.1.2. Nõuded maavara kaevandamisele

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnanaloo saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnanaloo Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnanaloo andja kaevandamise keskkonnanaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab

oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Oriku II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 19.12.2025 kirjaga nr DM-134539-7 Otepää Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses.

MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Taotluse seletuskirja kohaselt Oriku II liivakarjääris ei teki jäätmeseaduse mõistes püsi- ega kaevandamisjätmeid, kuna kaevandamisel saadav materjal kasutatakse täies ulatuses teede- ja tsiviilehituses. Mäeeraldisel esinev katend kooritakse ja kasutatakse kas karjääri korrastamiseks või võõrandatakse haljastuseks vastavalt maapõueseaduse § 99.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmed tuleb koguda teistest jäätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käidelda nõuetekohaselt (viia jäätmejaama).

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Oriku II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohaselt on taotletava mäeeraldise kasutamise eesmärk piirkonna teede- ja tsiviilehituse varustamine täiteliivaga. Täiteliiva saab sõelutuna kasutada ehituses mitmesuguste ehitussegude koostises, teedehituses asfaltbetooni ja kruusateede katendite jaoks kruusasegude koostamiseks ning tee muldkeha ehitamiseks, samuti trassitöodes täitematerjalina.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta.

Oriku II liivakarjääri mäeeraldis piirneb lõunast Oriku liivakarjääri mäeeraldisega. Oriku liivakarjääris kaevandab Gravel Deposits OÜ kaevandamisloa L.MK/326241 alusel. Kaevandajaks on Rener OÜ. Kehtiva mäeeraldise pindala on 4,34 ha ja teenindusmaa pindala 5,12 ha. Oriku liivakarjäär hõlmab kohaliku tähtsusega Oriku liivamaardla ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. plokki pindalaga 4,34 ha. Plokk 3 asub põhjaveetasemest kõrgemal. Kaevandaja poolt deklareeritud mahtude alusel (mäeeraldise detailandmetel seisuga 31.12.2024) oli mäeeraldise ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. ploki jääkvaru 223,1780 tuh m³, millest kaevandatav 173,1780 tuh m³. Oriku liivakarjääri lamamisse jääb ehitusliiva aktiivse tarbevaru 4. plokk, mis jääb aktiivse tarbevaru ploki 3 samadesse piiridesse. Aktiivse tarbevaru 4. ploki

maht on 258 tuh m³ (mäeeraldise detailandmetel seisuga 31.12.2024) ja asub põhjaveetasemest allpool. Antud hetkel soovitakse muuta ka Oriku liivakarjääri mäeeraldist, kuna 2025. a aruande põhjal (EGF 47188) muudeti ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokke 3 ja 4. Mäeeraldis hõlmab laienduse järgi ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokki 3 aT (pindala 5,10 ha), mille varu on seisuga 01.01.2025 (2025 a aruande kohaselt, EGF 47188) 275,178 tuh m³ ja ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokki 4 aT (pindala 5,10 ha), mille varu on seisuga 01.01.2025 (2025 a aruande kohaselt, EGF 47188) 304 tuh m³. Seisuga 30.09.2025 on mäeeraldise detailandmetel Oriku liivakarjääri mäeeraldisel ehitusliiva aktiivse tarbevaru 3. plokis jääkvaru 258,403 tuh m³.

Maavarauuringud OÜ poolt valmis 2025 aastal aruanne „Oriku II uuringuruumi liiva varu geoloogiline uuring ning aktiivse tarbevaru plokkide 3 ja 4 täpsustamine (varu seisuga 01.01.2025)“ (EGF 47188). Eesti Geoloogiateenistuse direktori korraldusega 04.06.2025 nr 13-5/25-69 on Valga maakonna Oriku liivamaardla registrikannet muudetud.

Seega on keskkonnaloa andmine Oriku II liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva kaevandamiseks kooskõlas strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega. Taotletaval mäeeraldisel ja selle ümbruses läbi viidud geoloogiliste uuringute põhjal on taotletava mäeeraldise kohta piisavalt vajalikku informatsiooni.

3.3. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Oriku II liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.
- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 21.05.2026 kirjaga nr DM-134539-20.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonnakvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Nii eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata, arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- kohaliku omavalitsuse üksus (Otepää Vallavolikogu) edastas Keskkonnaametile Otepää Vallavolikogu 19.02.2026 otsuse nr 1-3/6, milles otsustas anda tingimusliku nõusoleku Oriku II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12).

KMH eelhinnangu järelendus oli, et Oriku II liivakarjääri avamisega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga XX.08.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.3.1. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu paikneb katastriüksusel Mikusmäe (tunnus 63601:003:1091) mis kuulub keskkonnaloa taotlejale.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Otepää Vallavolikogu 19.02.2026 otsusega nr 1-3/6 nõustus Rene Alterile maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisega maavara kaevandamiseks Kaurutootsi külas Mikusmäe katastriüksusel (katastritunnus 63601:003:1091) asuval Oriku II liivakarjääri mäeeraldisel järgmistel tingimustel:

1. karjääris tohib töötada tööpäevadel kella 8.00-17.00-ni. Puhkepäevadel, riigipühadel ja pärast tööpäeva lõppu on kaevandamine keelatud;
2. mäeeraldise teenindusmaale tuleb majapidamiste suunal müratõkkeks ladustada katendivallid, mis peavad olema silutud ning korrapäraselt hooldatud;
3. kaevandamise ja väljavedude ajal tuleb kuivaperioodil kasta karjäärisiseseid teid, karjääri väljaveoteed ja valmistoodangu puistanguid;
4. teostada veeseiret Piiri (katastritunnus 63601:003:0182), Veske (katastritunnus

63601:003:0950), Kellamäe (katastritunnus 63601:003:2041), Kaarli (katastritunnus 63601:003:2031) ja Tsiberi (katastritunnus 63601:003:1970) katastriüksustel asuvatest kaevudest. Veeseiret teostatakse kokkuleppel kaevude omanikega kaks korda aastas, minimaalse ja maksimaalse veetaseme ajal. Kui vee kadumine kaevus on tekkinud kaevandamistegevuse tõttu, on kaevandamisloa omanikul kohustus tagada majapidamisele kvaliteetne vesi kas uue salv- või puurkaevu rajamisega.

Keskkonnaamet 23.02.2026 kirjaga DM-134539-14 küsis taotleja arvamust Otepää Vallavolikogu esitatud tingimustele.

Rene Alter 23.02.2026 e-kirjaga teatas, et on dokumentidega tutvunud ja nõus menetluse jätkamisega.

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 21.05.2026 kirjaga nr DM-134539-20 Oriku II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjäreldeusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Oriku II liivakarjääri mäeeraldisel teenindusmaad ning ca 300 m ümber selle, kuna nii kaugemale võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete osakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. Kaevandamisel kütuse ja õli pinnasesse ja vette sattumise vältimiseks peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil;
2. Vähemalt kolme kaebuse esitamise korral tuleb kaebuse esitanud talu (maksimaalse kaugusega 300 m karjäärist) õuema piiril läbi viia tolmuosakeste kontsentratsiooni mõõtmine ning vastavalt mõõtmise tulemustele kasutusele võtta täiendavad leevendavad meetmed (nt. kloriidide kasutamine, teede viimine mustkatte alla, kõrgemate katendivallide rajamine, väljaveotee müratõkkega piiramine jms), mis kooskõlastatakse Keskkonnaameti ning selle talu esindajaga, kelle talu õuemaal lubatud õhusaaste piire ületati. Konkreetsed täiendavad meetmed selguvad mõõtmistulemuste analüüsil;
3. Purusti ja sorteerimissõlm tuleb paigutada mäeeraldisel kohta, kus see häirib ümbruskonna elanikke kõige vähem. Purustussõlme parima asukoha peab välja selgitama loa omaja;
4. Kruusafraktsiooni töötlemisel (väljasõelumisel ja purustamisel) tuleb kasutada kaasaegset mobiilset kompleksi ja toodangu transportimiseks kaasaegseid, madala müratasemega, veokeid;
5. Vähemalt kolme kaebuse esitamise korral tuleb kaebuse esitanud talu (maksimaalse kaugusega 300 m karjäärist) õuema piiril läbi viia müra mõõtmine ning vastavalt mõõtmise tulemustele kasutusele võtta täiendavad leevendavad meetmed (nt kõrgemate katendivallide rajamine, purustus-sorteerimissõlme asukoha muutmine, väljaveo tee müratõkkega piiramine jms), mis kooskõlastatakse Keskkonnaameti ning selle talu esindajaga, kelle talu õuemaal müra piire ületati. Konkreetsed täiendavad meetmed

- selguvad mõõtmistulemuste analüüsil;
6. Karjääris tohib töötada tööpäevadel kella 8.00-17.00-ni. Puhkepäevadel, riigipühadel ja pärast tööpäeva lõppu on kaevandamine keelatud;
 7. Mäeeraldise teenindusmaale tuleb majapidamiste suunal müratõkkeks ladustada katendivallid, mis peavad olema silutud ning korrapäraselt hooldatud;
 8. Kaevandamise ja väljavedude ajal tuleb kuivaperioodil kasta karjäärisiseseid teid, karjääri väljaveoteed ja valmistoodangu puistanguid;
 9. Teostada veeseiret Piiri (katastritunnus 63601:003:0182), Veske (katastritunnus 63601:003:0950), Kellamäe (katastritunnus 63601:003:2041), Kaarli (katastritunnus 63601:003:2031) ja Tsiberi (katastritunnus 63601:003:1970) katastriüksustel asuvatest kaevudest. Veeseiret teostatakse kokkuleppel kaevude omanikega kaks korda aastas, minimaalse ja maksimaalse veetaseme ajal. Kui vee kadumine kaevus on tekkinud kaevandamistegevuse tõttu, on kaevandamisloa omanikul kohustus tagada majapidamisele kvaliteetne vesi kas uue salv- või puurkaevu rajamisega.

Keskkonnameetme esitamisel on arvestatud keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi.

3.4.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Keskkonnaamet on lähtunud kõrvaltingimuste määramisel Otepää Vallavolikogu 19.02.2026 otsusega nr 1-3/6 esitatud tingimustest ja keskkonnamõjude eelhindangus esitatud keskkonnameetmetest.

Eeltoodu alusel lisatakse antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

1. Kaevandamisel kütuse ja õli pinnasesse ja vette sattumise vältimiseks peab seadmete ja masinate tankimine ja remont toimuma selleks ettenähtud teenindusplatsil;
2. Vähemalt kolme kaebuse esitamise korral tuleb kaebuse esitanud talu (maksimaalse kaugusega 300 m karjäärist) õuema piiril läbi viia tolmuosakeste kontsentratsiooni mõõtmine ning vastavalt mõõtmise tulemustele kasutusele võtta täiendavad leevendavad meetmed (nt. kloriidide kasutamine, teede viimine mustkatte alla, kõrgemate katendivallide rajamine, väljaveotee müratõkkega piiramine jms), mis kooskõlastatakse Keskkonnaameti ning selle talu esindajaga, kelle talu õuemaal lubatud õhusaaste piire ületati. Konkreetsed täiendavad meetmed selguvad mõõtmistulemuste analüüsil;
3. Purusti ja sorteerimissõlm tuleb paigutada mäeeraldisel kohta, kus see häirib ümbruskonna elanikke kõige vähem. Purustussõlme parima asukoha peab välja selgitama loa omaja;
4. Kruusafraktsiooni töötlemisel (väljasõelumisel ja purustamisel) tuleb kasutada kaasaegset mobiilset kompleksi ja toodangu transportimiseks kaasaegseid, madala müratasemega, veokeid;
5. Vähemalt kolme kaebuse esitamise korral tuleb kaebuse esitanud talu (maksimaalse kaugusega 300 m karjäärist) õuema piiril läbi viia müra mõõtmine ning vastavalt

mõõtmise tulemustele kasutusele võtta täiendavad leevendavad meetmed (nt kõrgemate katendivallide rajamine, purustus-sorteerimissõlme asukoha muutmine, väljaveo tee müratõkkega piiramine jms), mis kooskõlastatakse Keskkonnaameti ning selle talu esindajaga, kelle talu õuemaal müra piire ületati. Konkreetsed täiendavad meetmed selguvad mõõtmistulemuste analüüsil;

6. Karjääris tohib töötada tööpäevadel kella 8.00-17.00-ni. Puhkepäevadel, riigipühadel ja pärast tööpäeva lõppu on kaevandamine keelatud;
7. Mäeeraldise teenindusmaale tuleb majapidamiste suunal müratõkkeks ladustada katendivallid, mis peavad olema silutud ning korrapäraselt hooldatud;
8. Kaevandamise ja väljavedude ajal tuleb kuivaperioodil kasta karjääriseseid teid, karjääri väljaveoteed ja valmistoodangu puistanguid;
9. Teostada veeseiret Piiri (katastritunnus 63601:003:0182), Veske (katastritunnus 63601:003:0950), Kellamäe (katastritunnus 63601:003:2041), Kaarli (katastritunnus 63601:003:2031) ja Tsiberi (katastritunnus 63601:003:1970) katastriüksustel asuvatest kaevudest. Veeseiret teostatakse kokkuleppel kaevude omanikega kaks korda aastas, minimaalse ja maksimaalse veetaseme ajal. Kui vee kadumine kaevus on tekkinud kaevandamistegevuse tõttu, on kaevandamisloa omanikul kohustus tagada majapidamisele kvaliteetne vesi kas uue salv- või puurkaevu rajamisega.

3.5. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa taotlus

Avalikustamise käigus esitas eraisik V.K. 15.01.2026 e- kirjaga (registreeritud KOTKAS 16.01.2026 DM-134539-8) Keskkonnaametile palve, et teda kaasataks menetlusesse ja palus korraldada asja arutamiseks avaliku arutelu.

Avalikustamise käigus 29. jaanuaril 2026. a toimus Otepää Vallavalitsuses avalik koosolek, millel osalesid Keskkonnaameti, Gravel Deposits OÜ, Otepää Vallavalitsuse ja kogukonna elanikud.

KMH eelhinnang

Keskkonnaamet edastas KeHJS § 11 lõike 2² alusel 20.03.2026 nr DM-134539-16 Oriku II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõtjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks taotlejale, Otepää Vallavalitsusele ja huvitatud isikutele, seisukoha esitamiseks.

Otepää Vallavalitsus 10.04.2024 kirjaga nr 6-7/800-1 teatas, et nõustub Keskkonnaameti poolt tehtud otsusega jätta algatamata Oriku II liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõtju hindamine. Samas palus, et täpsustataks otsuse eelnõu punktide 1.3.2 ja 1.3.5 sõnastust lisades neisse selgesõnalise määratluse kavandatava tegevuse mõjuala ulatuse kohta, milleks on Oriku II liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa ning ca 300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra häiring või tahkete peenosakeste häiring (DM-134539-17).

Keskkonnaamet tegi vastavad parandused.

Eraisik K.V. esitas 18.04.2026 e-kirjaga vastuväited Oriku II liivakarjääri KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule (DM-134539-18).

Keskkonnaamet vastas eraisik K.V. 19.05.2026 kirjaga DM-134539-119.

Taotleja ei esitanud määratud tähtaja jooksul eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta arvamust ega pikendanud arvamuse avaldamise tähtaega.

Loa korralduse ja loa eelnõud

Keskkonnaloa nr KL-52600215 andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid või vastuväiteid laekus/ei laekunud.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo